

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXIX. — Wydana i rozesłana dnia 28. kwietnia 1900.

Treść: *M* 73. Rozporządzenie, dotyczące się urzędzenia egzaminów rządowych i szczególnych w szkołach głównych technicznych.

73.

Rozporządzenie Ministra wyznań i oświaty z dnia 30. marca 1900,

tyczące się urzędzenia egzaminów rządowych i szczególnych w szkołach głównych technicznych.

Na zasadzie upoważnienia nadanego mi Najwyższem postanowieniem z dnia 27. marca b. r. wydaję następujące postanowienia:

Postanowienia,

tyczące się urzędzenia egzaminów rządowych i szczególnych w szkołach głównych technicznych.

§. 1.

Dla przekonania się o wykształceniu uczniów szkoły głównej technicznej w umiejętnościach technicznych ich zawodu, odbywają się egzamina rządowe, a mianowicie:

Pierwszy czyli ogólny z przedmiotów przygotowawczych;

drugi czyli zawodowy z przedmiotów należących ściśle do obranego zawodu technicznego.

I. Pierwszy egzamin rządowy.

§. 2.

Przedmiotami pierwszego (ogólnego) egzaminu rządowego są:

a) dla szkoły inżynierów budownictwa:

Matematyka, geometrya wykreślna, fizyka, mechanika łącznie z zasadami statyki graficznej;

b) dla szkoły budownictwa cywilnego:

Zasady matematyki wyższej, geometrya wykreślna, fizyka, geologia I, mechanika łącznie z zasadami statyki graficznej;

c) dla szkoły budownictwa machin:

Matematyka, geometrya wykreślna, fizyka, mechanika łącznie z zasadami statyki graficznej;

d) dla szkoły zawodowej chemiczno-technicznej:

Zasady matematyki wyższej, fizyka, mineralogia, chemia doświadczalna ogólna, encyklopedia mechaniki, ogólna nauka o machinach.

§. 3.

O przypuszczenie do pierwszego egzaminu rządowego winien kandydat zgłosić się w tej szkole głównej technicznej, w której jest zapisany.

Miejsce
egzaminu.

§. 4.

Prośbę o przypuszczenie do pierwszego egzaminu rządowego winien kandydat wnieść na piśmie do przewodniczącego (dziekana) swojej szkoły zawodowej z dołączeniem potrzebnych dokumentów.

Warunki
dopuszczenia.

Te potrzebne dokumenty są:

1. świadectwo dojrzałości lub dokument takowe zastępujący;

2. metryka urodzenia;

3. książeczka legitymacyjna a względnie dowód, że kandydat był zapisany najmniej przez cztery półrocza w szkole głównej technicznej lub zakładzie

równorzędnym jako uczeń zwyczajny i uczęszczał na wszystkie przedmioty pierwszego egzaminu rządowego;

4. świadectwo ze stopniem przynajmniej dostatecznym z rysunku technicznego, jeżeli kandydat uczęszczał do szkoły inżynierów budowniczych i budownictwa machin, z nauki o formach architektonicznych i z rysunku architektonicznego tudzież ręcznego, jeżeli uczęszczał do szkoły budownictwa cywilnego a dowód odpowiedniego pracowania w laboratorium przez trzy półrocza, jeżeli uczęszczał do szkoły chemiczno-technicznej;

5. dowód, że podczas odbywania czterech półroczy nie zachodziła kumulacja z obowiązkiem służby wojskowej pod chorągwią.

Nadto wypracowania graficzne i inne planem nauk odnośnej szkoły zawodowej przepisane, złożyć trzeba z należytem uwierzytelnieniem a względnie udowodnieniem, że je kandydat wykonał.

Wszystkie te dokumenty trzeba złożyć z reguły w pierwopisach, wyjątkowo w odpisach wierzytelnych i komisya musi mieć je przed sobą podczas egzaminu.

Jeżeli dokumenty nie są wygotowane w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej, dołączyć należy na żądanie przewodniczącego szkoły zawodowej (dziekana) wierzytelny przekład takowych.

§. 5.

Przewodniczący szkoły zawodowej (dziekan) bada prośbę i załączki i jeżeli przypuszczenie do egzaminu nie podlega żadnej trudności, przychyła się do prośby samodzielnie przez krótką rezolucję.

§. 6.

W razie pomniejszych trudności, które kandydat może zaraz uchylić, należy udzielić mu odpowiednich wskazówek; w przypadkach wątpliwych rozstrzygać ma grono profesorów.

Przeciw odmówieniu przypuszczenia do pierwszego egzaminu rządowego można z wyjątkiem przypadku oznaczonego w §. 11 odwołać się do Ministra oświaty.

§. 7.

Na pierwszym (ogólnym) egzaminie rządowym egzaminatorami zwyczajnymi są profesorowie a w razie potrzeby także docenci i zastępcy wykładający w odnośnej szkole głównej te przedmioty, z których egzamin ma być zdawany.

Kierowanie tym egzaminem jest rzeczą przewodniczącego (dziekana) tej szkoły zawodowej, do której składający egzamin należy, w nieobecności przewodniczącego kieruje egzaminem jego poprzednik w urzędzie (prodziekan). Gdyby obydwóch zaszła

przeszkoda, kierowanie egzaminem objąć ma najstarszy latami służby obecny członek komisji egzaminacyjnej.

Przewodniczący ma w tym przymocie prawo lecz nie obowiązek zadawania kandydatowi pytań z każdego przedmiotu. Jeżeli do tego samego przedmiotu jest dwóch lub więcej egzaminatorów, uczestniczą oni w egzaminach naprzemian, w taki sposób, że z jednego przedmiotu egzaminu zawsze tylko jeden z nich egzaminuje w całkowitym zakresie przedmiotu.

§. 8.

W razie potrzeby Minister oświaty mianuje na wniosek grona profesorskiego, dobrowolnie lub z polecenia Ministerstwa podany, egzaminatorów nadzwyczajnych, którzy uczestniczyć mają w egzaminach naprzemian z egzaminatorami zwyczajnymi.

§. 9.

Minister oświaty może wydelegować do egzaminów komisarzy rządowych, którym służy prawo zadawania pytań.

§. 10.

Przewodniczący szkół zawodowych (dziekani) osądzają wspólnie, stosownie do ilości istniejących egzaminatorów, czy dostateczne jest ustanowienie jednej komisji egzaminacyjnej dla każdej szkoły zawodowej, czy też ustanowić należy dwie lub więcej osobnych komisji jednocześnie egzaminujących a według okoliczności, czy trzeba także mianować egzaminatorów nadzwyczajnych.

W tym ostatnim przypadku uwiadamiają grono profesorów, iżby przedstawiło wniosek Ministrowi oświaty.

Przewodniczący szkół zawodowych (dziekani) umawiają się co do ilości dni egzaminów i w spisie nazwisk kandydatów zapisują dzień, w którym, jeżeli zaś urzęduje dwie lub więcej komisji osobnych, numer komisji, przed którą każdy z kandydatów ma stanąć.

Wreszcie postarać się mają o wywieszenie spisu na czarnej tablicy i o ogłoszenie w salach wykładowych, gdyby to było potrzebne.

§. 11.

Pierwszy (ogólny) egzamin rządowy zdać należy z reguły przy końcu czwartego lub w ciągu piątego półrocza.

Jako zwyczajne terminy tych egzaminów wyznaczone są ostatnie tygodnie półrocza letniego (termin lipcowy) i pierwsze tygodnie półrocza zimowego (termin październikowy); jako termin nadzwyczajny, ostatni tydzień półrocza zimowego (termin lutowy).

W terminie nadzwyczajnym przypuszczeni być mogą z reguły tylko ci kandydaci, którzy składając egzamin w terminie lipcowym lub październikowym, zostali odrzuceni i którym wtedy nie dłuższy termin do ponowienia egzaminu wyznaczono.

Innego kandydata przypuszcza się wyjątkowo do egzaminu w terminie nadzwyczajnym tylko w takim przypadku, jeżeli w sposób uchylający wszelką wątpliwość zdoła udowodnić, że z powodu niezawinionych i nieprzewidywanych przeszkód nie mógł złożyć egzaminu w terminie zwyczajnym. Jeżeli przeszkodą była choroba kandydata, świadectwo choroby powinno być w każdym razie potwierdzone przez lekarza urzędowego. Jednak nawet i takie świadectwo choroby nie daje bezwarunkowego prawa do przypuszczenia w terminie nadzwyczajnym.

Na wyjątkowe to przypuszczenie w terminie nadzwyczajnym dozwolić może tylko Minister oświaty na wniosek grona profesorów, uczyniony po zniesieniu się z przewodniczącym szkoły zawodowej kandydata.

Gdyby obadwa te ostatnie czynniki były zgodnie przeciwne przypuszczeniu, grono profesorów ma kandydata oddalić a przeciwko tej decyzji nie służy kandydatowi prawo zażalenia.

Termin ponowienia niepomysłnego ogólnego egzaminu rządowego wyznaczyć ma komisja egzaminacyjna. Wyznaczyć zaś może do tego albo jeden z dwóch najbliższych terminów zwyczajnych albo najbliższy termin nadzwyczajny.

§. 12.

Każdy kandydat stanąć ma do egzaminu w dniu wyznaczonym. Jeżeli nie stanie, poddać się musi następstwu szkodliwym z tego wynikającym.

§. 13.

Dwóch lub więcej kandydatów może zamienić się z sobą na dni egzaminu tylko za zezwoleniem przewodniczącego (dziekana), lecz jeżeli są komisje osobne, tylko pod tym warunkiem, żeby przez zamianę dni nie zamieniono także komisji kandydatom wyznaczonej.

§. 14.

Do egzaminów rządowych ogólnych, odbywających się w terminie lipcowym, zgłaszać się należy w czasie od 15. aż do 30. czerwca, do odbywających się w terminie październikowym, w czasie od 1. aż do 8. października.

Kandydaci, którzy nie mogli złożyć egzaminu w terminie październikowym i chcą złożyć go w terminie nadzwyczajnym (§. 11), podawać mają prośby swoje aż do końca listopada. Kandydaci, którzy zdając egzamin rządowy zostali odrzuceni, podawać mają prośby o przypuszczenie do ponownego egzaminu najmniej na trzy tygodnie przed terminem, który im do ponowienia wyznaczono.

§. 15.

Na pierwszym egzaminie rządowym komisya ma uważniać kandydatów od egzaminu z tych przedmiotów, z których jako uczniowie jednej z austriackich szkół głównych technicznych zdali egzamina szczególne ze skutkiem przynajmniej dobrym i mogą udowodnić to świadectwami postępu. Jeżeli kandydat może takimi świadectwami postępu udowodnić skutek przynajmniej dobry ze wszystkich przedmiotów pierwszego egzaminu rządowego, ustaje potrzeba złożenia tego pierwszego egzaminu rządowego i kandydatowi wydać należy świadectwo egzaminacyjne (§. 20).

Akt egzaminu.

§. 16.

Egzamina z pojedynczych przedmiotów odbywają się ustnie a stosownie do przedmiotu także piśmiennie (graficznie) pod dozorem. Przy zdawaniu egzaminów piśmiennych (graficznych), komisja egzaminacyjna ma prawo uwzględniać odpowiednio przedstawione wypracowania z czasu nauki z zachowaniem wszelkich ostrożności przeciw podsunięciu cudzych robót.

Przewodniczący i większość egzaminatorów powinni być obecni przez cały czas egzaminów ustnych.

Nie należy nigdy egzaminować jednocześnie więcej kandydatów nad dwóch.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien nigdy trwać dłużej niż godzinę.

§. 17.

Egzamina ustne odbywają się publicznie.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnych używać mają wszelkich potrzebnych środków, aby zapobiedz zakłóceniu spokojności i porządku, które ubliżałoby powadze i ważności aktu egzaminacyjnego albo też mieszało kandydatów i utrudniało im swobodę sądu. Burzycieli spokojności mają wydalić a według okoliczności kazać całkiem wypróżnić salę egzaminacyjną i mogą w koniecznej potrzebie znieść jawność egzaminu.

§ 18

Nad wynikami odbytego egzaminu komisya naradza się i głosuje nie jawnie.

Najprzód, po wysłuchaniu zdań poszczególnych egzaminatorów, wydać ma komisya decyzję o tem, czy kandydat zdał pomyślnie egzamin z poszczególnych przedmiotów, przyczem uwzględnić należy także odpowiedzi na pytania przewodniczącego lub komisarza rządowego, jeżeli były zadawane, jakoteż stopnie postępu zawarte w świadectwach szczególnych, jeżeli je przedstawiono.

Wynik egzaminu z poszczególnych przedmiotów ustanowiony w taki sposób wyrazić należy stopniami „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ lub „niedostatecznie“ i zapisać w protokole egzaminu. Ten protokół egzaminu ma nadto zawierać: rodowód kandydata, szczegóły co do jego nauk przygotowawczych, dzień egzaminu, stopnie postępu zawarte w świadectwach wymaganych dla przypuszczenia do egzaminu rządowego (§. 4, l. 4) i stopnie uzyskano na egzaminach szczególnych z tych przedmiotów, co do których uwolniono go od zdawania egzaminu rządowego (§. 15).

Jeżeli kandydat zdał pomyślnie egzamin ze wszystkich przedmiotów, należy go aprobować, jeżeli zaś nie zdał choćby tylko z jednego przedmiotu, należy go odrzucić.

W pierwszym przypadku komisya ma zdecydować i zarazem wyrazić orzeczeniem ostatecznem, czy uznaje kandydata za „uzdolnionego“ czy też za „bardzo“ lub „z odznaczeniem uzdolnionego“.

Zarazem uwzględnić należy odpowiednio także stopnie uzyskane na egzaminach szczególnych.

Wyrzeczone ocenienie ostateczne z wyrażeniem, czy wydane zostało jednogłośnie czy większością głosów, zapisać należy w protokole egzaminu, który następnie podpisać mają oprócz przewodniczącego wszyscy komisarze egzaminacyjni w egzaminie uczestniczący.

Jeżeli kandydat odrzucony został tylko z jednego przedmiotu, egzamin ponowny rozciągać się ma jedynie na ten przedmiot.

Jeżeli odrzucono kandydata z kilku przedmiotów, komisya postanowić ma, czy tenże winien ponowić egzamin w całej rozciągłości, czy tylko z niektórych przedmiotów i takowe oznaczyć ze względem na zachodzące okoliczności.

Jeżeli kandydat odrzucony został na pierwszym egzaminie rządowym na cały rok szkolny, komisji wolno oznaczyć wykłady i ćwiczenia, na które ma przez ten rok uczęszczać.

Komisya wydaje uchwały bezwzględną większością głosów; przewodniczącemu służy takie samo

prawo głosowania, jakie mają inni członkowie komisji. W razie równości głosów zdanie niepomyślniejsze dla kandydata uważa się za uchwalone większością głosów.

Przeciw uchwale komisji egzaminacyjnej nie ma miejsca ani rekurs ani żaden inny środek prawny.

§. 19.

Wynik ostateczny egzaminu ogłasza się publicznie natychmiast, jak tylko się skończy narada i zapisuje się go w książeczce legitymacyjnej kandydata z wyciśnięciem pieczęci. W razie odrzucenia zapisuje się w niej także termin ponowienia i wszystkie inne warunki, pod którymi odrzucony ma być do ponownego egzaminu przypuszczony.

§. 20.

Pomyślnie złożenie egzaminu rządowego potwierdza się świadectwem.

Świadectwa
egzaminu.

Świadectwa egzaminu rządowego zawierać mają nazwisko kandydata, oznaczenie miejsca jego urodzenia, szczegóły biegu nauk i dzień egzaminu, tudzież ocenienie ostateczne (§. 18).

Świadectwo pierwszego egzaminu rządowe ma nadto zawierać wyniki egzaminów szczegółowych uznanych za zastępujące egzamin rządowy (§. 15), jakoteż stopnie, które kandydat uzyskał z przedmiotów egzaminu komisyjnego.

Świadectwa podpisane być mają przez przewodniczącego i wszystkich egzaminatorów, tudzież komisarza rządowego, jeżeli był obecny i opatrzone pieczęcią komisji egzaminacyjnej.

Świadectwa egzaminów wydają się w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej.

§. 21.

Jeżeli kandydat mający zdać egzamin ponowny do jednego przedmiotu ograniczony, nie zda tego egzaminu z dobrym skutkiem, przypuścić go należy jeszcze raz do ponowienia egzaminu z tego przedmiotu. Jeżeli i tego ponownego egzaminu nie zda pomyślnie, może być przypuszczony tylko do ponowienia całego egzaminu, lecz i w tym przypadku służyć mu dobrodziejstwa §. 15.

Egzamin
ponowny.

Toż samo ma miejsce w takim przypadku, gdy kandydat przypuszczony jest do ponowienia egzaminu rządowego z więcej niż jednego przedmiotu i na tym egzaminie ponownym zostanie odrzucony chociażby tylko z jednego przedmiotu.

Każdy egzamin ponowny zdawać należy przed komisją egzaminacyjną tej szkoły głównej, w której

odrzućcenie nastąpiło i w ciągłej obecności przewodniczącego dotyczącej komisji egzaminacyjnej lub jego zastępcy.

§. 22.

Gdyby kto wyłudził przypuszczenie do egzaminu rządowego, mianowicie zaś, gdyby kandydat odrzucony wyłudził przypuszczenie do ponowienia egzaminu przed wyznaczonym czasem lub przed inną zamiast przed właściwą komisją (§. 21), lub w jakikolwiek inny sposób obszedł zarządzenia niniejsze, nie tylko egzamin choćby z dobrym skutkiem złożony jest nie ważny, lecz nadto kandydat, pominiawszy inne skutki zagrażające mu na zasadzie ustaw karnych powszechnych, wykluczony być może na pewien czas lub na zawsze ze wszystkich szkół głównych technicznych.

§. 23.

Każdy kandydat do egzaminu opłacić ma przed złożeniem egzaminu takse, którą ustanawia się w kwocie 20 K za każdy egzamin ogólny.

Do zapłacenia całej taksy obowiązani są nawet i ci uczniowie, którzy na podstawie przełożonych świadectw szczegółowych zostali całkiem lub po części uwolnieni od złożenia egzaminu rządowego.

§. 24.

Taksę za egzamin, jakoteż należytość stęplową przypadającą od świadectwa z egzaminu rządowego płaci się przewodniczącego komisji egzaminacyjnej przy podawaniu prośby o przypuszczenie do egzaminu za potwierdzeniem odbioru.

Taksey od egzaminu, zapłacone przez tych kandydatów, którzy nie stanęli do egzaminu, przepadają na rzecz komisji egzaminacyjnej. Podobnie przepada zapłacona taksa za egzamin i utracą się prawo do uwolnienia od niej za egzamin rządowy później złożony się mający, jeżeli kandydaci, którzy nie stanęli do poprzedniego egzaminu, uwiadomili wprawdzie o tem, że nie staną, lecz tego nie usprawiedliwili w sposób niewątpliwy.

§. 25.

Każdy uczeń zwyczajny szkoły głównej technicznej, składający pierwszy egzamin rządowy w czasie właściwym (§. 11), uwolniony jest od opłacania całej lub połowy taksy za ten egzamin, jeżeli w półroczu bezpośrednio poprzedzającym był uwolniony od opłacania całego lub połowy czesnego.

§. 26.

Uwolnienia od taksy z jakiegokolwiek tytułu wynikające nie odnoszą się do egzaminów ponownych.

§. 27.

Taksey dzielą się pomiędzy egzaminatorów w równych częściach; przewodniczący otrzymać ma dwie części.

II. Drugi egzamin rządowy.

§. 28.

Przedmiotami drugiego egzaminu rządowego (egzaminu zawodowego) są:

a) dla szkoły inżynierów budowniczych:

Geodezya niższa, geodezya wyższa, budownictwo cywilne, budownictwo dróg kolei żelaznych i tuneli, budownictwo wodne, budownictwo mostów;

b) dla szkoły budownictwa machin:

Budownictwo cywilne, architektura, budownictwo użytkowe;

c) dla szkoły budownictwa machin:

Technologia mechaniczna, teoretyczna nauka o machinach, budownictwo machin;

d) dla szkoły zawodowej chemiczno-technicznej:

Chemia analityczna, technologia chemiczna istot nieorganicznych i technologia chemiczna istot organicznych.

§. 29.

Egzamin zawodowy może kandydat zdawać przed komisją którejkolwiek szkoły głównej technicznej.

Jednakże, kto został odrzucony, ponowić ma egzamin przed komisją tej samej szkoły głównej, w której został odrzucony.

§. 30.

Prośbę o przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego (zawodowego) podać ma kandydat do prezesa odnośnej komisji na piśmie z dołączeniem potrzebnych dokumentów.

Dokumenty potrzebne są:

1. Książeczka legitymacyjna a względnie dowód: że

a) od złożenia z dobrym skutkiem pierwszego egzaminu rządowego był zapisany w szkole głównej technicznej jako uczeń zwyczajny, jeżeli należy do szkoły inżynierów budowniczych lub do szkoły budownictwa cywilnego przez pięć półroczy, jeżeli należy do szkoły budownictwa machin lub do szkoły chemiczno-technicznej, przez cztery półroczy;

b) że uczęszczał na wszystkie przedmioty wchodzące w zakres egzaminu rządowego (§. 28) i egzaminów szczególnych pod 3 wzmiankowanych i brał udział w ćwiczeniach z niemi połączonych;

Obejście przepisów egzaminacyjnych.

Taksey za egzamin.

Przedmioty egzaminu.

Miejsce egzaminu.

Warunki dopuszczenia.

c) że uczęszczał na wykłady umiejętności politycznych, uznane za obowiązkowe stosownie do planu nauk dotyczącej szkoły zawodowej.

2. Świadectwo potwierdzające złożenie pierwszego egzaminu rządowego.

3. Świadectwa egzaminów szczególnych złożonych ze skutkiem przynajmniej dostatecznym z następujących przedmiotów:

a) jeżeli kandydat należy do szkoły inżynierów budowniczych: z geologii I i II, z ogólnej nauki o maszynach, z encyklopedyi chemii technicznej, z mechaniki (statyki) budownictwa, z prawoznawstwa budowniczego i kolejowego, z technologii mechanicznej (metali — drzewa — kamienia);

b) jeżeli kandydat należy do szkoły budownictwa cywilnego: z zasad geodezyi niższej, z mechaniki (statyki) budownictwa, z encyklopedyi umiejętności inżynierskich, z encyklopedyi chemii technicznej, z prawoznawstwa budowniczego, z technologii mechanicznej (metali — drzewa — kamienia), z ogólnej nauki o maszynach, z historii architektury, z rysunku ornamentacyjnego i modelowania, z ćwiczeń w kompozycji architektonicznej;

c) jeżeli kandydat należy do szkoły budownictwa maszyn: z zasad geodezyi niższej, z encyklopedyi chemii technicznej, z encyklopedyi budownictwa cywilnego, z encyklopedyi umiejętności inżynierskich, z elektrotechniki;

d) jeżeli kandydat należy do szkoły chemiczno-technicznej: z towaroznawstwa i mikroskopii technicznej, z encyklopedyi budownictwa cywilnego, tudzież z jednego z następujących przedmiotów: z chemii żywności i pożytków, z chemii rolniczej, z mykologii technicznej, o ile przedmioty te są w dotyczącej szkole głównej technicznej wykładane.

4. Dowód, że podczas odbywania nauk w szkole głównej nie zachodziła kumulacja z obowiązkiem służby wojskowej pod chorągwią.

Nadto wypracowania graficzne i inne planem nauk dotyczącej szkoły zawodowej przepisane, złożony trzeba z należytem uwierzytelnieniem a względnie udowodnieniem, że je kandydat wykonał.

Wszystkie te dokumenty trzeba złożyć z reguły w pierwopisach, wyjątkowo w odpisach wierzitelnych i komisya musi mieć je przed sobą podczas egzaminu.

Jeżeli dokumenty nie są wygotowane w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej, dołączyć należy na żądanie prezesa komisji egzaminacyjnej wierzitelny przekład takowych.

§. 31.

Prezes komisji egzaminacyjnej bada prośbę i załączki i jeżeli przypuszczenie do egzaminu nie

podlega żadnej trudności, przychyła się do prośby samodzielnie przez krótką rezolucję.

§. 32.

W razie pomniejszych trudności, które kandydat może zaraz uchylić, należy udzielić mu odpowiednich wskazówek; w przypadkach wątpliwych rozstrzygać ma komisya egzaminacyjna.

§. 33.

Przeciw odmówieniu przypuszczenia do drugiego egzaminu rządowego kandydat może odwołać się do Ministra oświaty.

§. 34.

Jeżeli uczeń przed pomyślnem złożeniem pierwszego egzaminu rządowego uczęszczał na wykłady lub ćwiczenia, które według planu nauk dotyczącej szkoły zawodowej należą do wyższego półroczu niż czwarte, takowe mogą mu być policzone dla przypuszczenia do drugiego egzaminu tylko w takim razie, jeżeli pierwszy egzamin rządowy zdał pomyślnie w najbliższym terminie nadzwyczajnym. Jednakże uczniom szkoły zawodowej chemiczno-technicznej ćwiczenia, na które przed złożeniem pierwszego egzaminu rządowego uczęszczali do laboratorium chemicznego, będą w każdym razie wliczane dla przypuszczenia do drugiego egzaminu rządowego.

§. 35.

Do odbywania drugich egzaminów rządowych (zawodowych) ustanawia Minister oświaty w siedzibie każdej szkoły głównej technicznej, na wniosek grona profesorskiego tejże, osobne komisye egzaminacyjne dla każdej ze szkół zawodowych.

Komisya
egzaminacyjna.

§. 36.

Każda komisya składa się z prezesa, według okoliczności z jednego lub dwóch zastępców prezesa (wiceprezesów) i tylu komisarzy egzaminacyjnych, ilu ich potrzeba ze względu na spodziewaną ilość kandydatów.

Prezes, zastępcy i komisarze egzaminacyjni składają komisję główną.

Z nich ustanawia prezes stosownie do potrzeby komisye do pojedynczych aktów egzaminu (komisye specjalne). O potrzebie decyduje komisya główna większością głosów.

§. 37.

Na komisarzy egzaminacyjnych wybierać należy przede wszystkim profesorów i docentów odnośnej szkoły zawodowej, lecz także inne powagi zawodowe do szkoły nie należące.

Każdy profesor lub urzędnik do tych czynności powołany, obowiązany jest przyjąć wezwanie.

§. 38.

Prezes i jego zastępcy są zarazem egzaminatorami.

Gdyby prezesa zaszła przeszkoda, zastąpi go wiceprezes a gdyby i ten był nieobecny, ten z obecnych członków komisji, który latami służby jest najstarszy.

§. 39.

Termin
egzaminu.

Egzamina zawodowe nie mają terminów oznaczonych, lecz odbywać się mogą w ciągu całego roku z wyjątkiem feryj jesiennych i tych, które wśród roku szkolnego przypadają.

§. 40.

Dni egzaminu wyznacza prezes w każdym z osobna przypadku.

Tenże winien jednak trzymać się w ogóle porządku, w jakim kandydaci zgłaszali się do niego z prośbami o egzamin.

§. 41.

Każdy kandydat stanąć ma do egzaminu w dniu oznaczonym. Jeżeli nie stanie, poddać się musi następstwu szkodliwym z tego wynikającym.

§. 42.

Dwóch lub więcej kandydatów może zamienić się z sobą na dni egzaminu tylko za zezwoleniem przewodniczącego, lecz jeżeli są komisje osobne, tylko pod tym warunkiem, żeby przez zamianę dni nie zamieniono także komisji kandydatowi wyznaczonych.

§. 43.

Akt egzaminu.

Egzamin zawodowy dzieli się na praktyczny i teoretyczny. Pierwszy odbyć się ma przed drugim.

Na egzaminie praktycznym kandydat winien wypracować wyznaczone mu zadania. Zadania te wybrać należy tak, żeby kandydatowi nastęrczały sposobność okazania swojej biegłości w stosowaniu nauk wchodzących w zakres głównych przedmiotów egzaminu.

Zadania wyznacza komisja egzaminacyjna i ona zarazem postanawia, którzy egzaminatorowie mają kandydatów nadzorować przy ich wypracowywaniu. Zadania mają być wypracowane w lokalu szkoły głównej technicznej i to w ciągu najwięcej ośmiu dni, licząc najwięcej po ośm godzin pracy na dzień.

Jeżeli według zdania komisji kandydat złożył z dobrym skutkiem egzamin praktyczny, przypuszcza

się go do egzaminu teoretycznego. Jeżeli go nie złożył z dobrym skutkiem, poddać się ma ponownie egzaminowi praktycznemu w późniejszym terminie, który będzie mu wyznaczony.

§. 44.

Na drugim egzaminie rządowym należy mieć wzgląd na przełożone świadectwa szczególne z przedmiotów tego egzaminu, mianowicie kandydatów szkoły inżynierów budowniczych, którzy legalnymi świadectwami szczególnymi z wyższej geodezyi udowodnią postęp przynajmniej dostateczny, należy całkiem uwolnić od dalszego egzaminu z tego przedmiotu a tym, którzy udowodnią stopień przynajmniej dobry z niższej geodezyi, skrócić znacznie ten egzamin.

Egzamin praktyczny złożyć należy z reguły w całej rozciągłości.

Wyjątkowo można uchwałą komisji egzaminacyjnej tym kandydatom, którzy wykonaniem większych prac w swoim zawodzie dali już niewątpliwe dowody dostatecznej samodzielności i biegłości w pracach praktycznych, tudzież w wytwarzaniu właściwego sądu, dozwolili skrócenia egzaminu praktycznego a według okoliczności całkiem ich od niego uwolnić.

Również można wyjątkowo uchwałą komisji egzaminacyjnej dozwolili, żeby egzamin teoretyczny odbył się nie zaraz po praktycznym, lecz dopiero po pewnym oznaczonym czasie.

Tym kandydatom szkoły inżynierów budowniczych i szkoły budownictwa cywilnego, którzy przełożyli świadectwa szczególne ze wszystkich przedmiotów egzaminu ze stopniem najmniej „dobrym” i zdali egzamin praktyczny z dobrym skutkiem, może komisja egzaminacyjna zredukować egzamin ustny do dwóch przedmiotów zawodowych, które na zasadzie uchwały egzaminacyjnej prezes onejże oznajmić ma kandydatom na odpowiedni przeciąg czasu przed złożeniem egzaminu.

Kandydatom szkoły budownictwa machin i szkoły zawodowej chemiczno-technicznej może komisja egzaminacyjna pod tymi samymi warunkami zredukować egzamin ustny do dwóch poszczególnych obrobów przedmiotów egzaminu.

§. 45.

Egzamina z pojedynczych przedmiotów odbywają się ustnie a stosownie do przedmiotu także piśmiennie (graficznie) pod dozorem. Przy zdawaniu egzaminów piśmiennych (graficznych) komisja egzaminacyjna ma prawo uwzględniać odpowiednio przedstawione wypracowania z czasu nauki jakoteż wykonane prace praktyczne z zachowaniem wszelkich ostrożności przeciw podsunięciu cudzych robót.

Przewodniczący i większość egzaminatorów powinni być obecni przez cały czas egzaminów ustnych.

Nie należy nigdy egzaminować jednocześnie więcej kandydatów nad dwóch.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien nigdy trwać dłużej niż godzinę.

§. 46.

Egzamina ustne odbywają się publicznie.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnych używać mają wszelkich potrzebnych środków, aby zapobiedz zakłóceniu spokojności i porządku, które ubliżałoby powadze i ważności aktu egzaminacyjnego, albo też mieszało kandydatów i utrudniało im swobodę sądu. Burzycieli spokojności mają wydaląć a według okoliczności kazać całkiem wypróżnić salę egzaminacyjną i mogą w koniecznej potrzebie znieść jawność egzaminu.

§. 47.

Nad wynikami odbytego egzaminu komisya naradza się i glosuje nie jawnie.

Najprzód, po wysłuchaniu zdań poszczególnych egzaminatorów, wydać ma komisya decyzję o tem, czy kandydat zdał pomyślnie egzamin z poszczególnych przedmiotów, przyczem uwzględnić należy także odpowiedzi na pytania przewodniczącego lub komisarza rządowego, jeżeli były zadawane, jakoteż stopnie postępu zawarte w świadectwach szczególnych, jeżeli je przedstawiono.

Wynik egzaminu z poszczególnych przedmiotów ustanowiony w taki sposób, wyrazić należy stopniami „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ lub „niedostatecznie“ i zapisać w protokole egzaminu, który zawierać ma rodowód kandydata, szczegóły co do jego nauk przygotowawczych, wynik pierwszego egzaminu rządowego, dzień egzaminu i nadto stopnie postępu z egzaminów szczególnych, wymaganych dla przypuszczenia do egzaminu rządowego (§. 30, l. 3).

Jeżeli kandydat zdał pomyślnie egzamin ze wszystkich przedmiotów, należy go aprobować, jeżeli zaś nie zdał, choćby tylko z jednego przedmiotu, należy go odrzucić.

W pierwszym przypadku komisya ma zdecydować i zarazem wyrazić orzeczeniem ostatecznem, czy uznaje kandydata za „uzdolnionego“ czy też za „bardzo“ lub „z odznaczeniem uzdolnionego“.

Zarazem uwzględnić należy odpowiednio także stopnie uzyskane na egzaminach szczególnych.

W razie przyznania wyniku ostatecznego „uzdolniony z odznaczeniem“ wymienić należy przedmioty egzaminu, z których kandydat uzyskał przyznanie odznaczenia.

Wyrzeczone ocenienie ostateczne z wyrażeniem, czy wydane zostało jednogłośnie czy większością głosów, zapisać należy w protokole egzaminu, który następnie podpisać mają oprócz przewodniczącego wszyscy komisarze egzaminacyjni w egzaminie uczestniczący.

Jeżeli kandydat odrzucony został tylko z jednego przedmiotu, egzamin ponowny rozciągać się ma jedynie na ten przedmiot.

Jeżeli odrzucono kandydata z kilku przedmiotów, komisya postanowić ma, czy tenże winien ponownie egzamin w całej rozciągłości, czy tylko z niektórych przedmiotów i takowe oznaczyć ze względem na zachodzące okoliczności.

Jeżeli kandydat odrzucony, składając egzamin po raz pierwszy, zdał z dobrym skutkiem egzamin praktyczny, może być uwolniony od ponawiania egzaminu praktycznego.

Komisya wydaje uchwały bezwzględną większością głosów; przewodniczącemu służy takie samo prawo głosowania, jakie mają inni członkowie komisji. W razie równości głosów, zdanie niepomyślniejsze dla kandydata uważa się za uchwalone większością głosów.

Przeciw uchwale komisji egzaminacyjnej nie ma miejsca ani rekurs ani żaden inny środek prawny.

§. 48.

Wynik ostateczny egzaminu ogłasza się publicznie natychmiast, jak tylko się skończy narada i zapisuje się go w książeczce legitymacyjnej kandydata z wyciśnięciem pieczęci. W razie odrzucenia zapisuje się w niej także termin ponowienia i wszystkie inne warunki, pod którymi odrzucony ma być do ponownego egzaminu przypuszczony.

§. 49.

Pomyślnie złożenie egzaminu rządowego potwierdza się świadectwem.

Świadectwa egzaminu rządowego zawierać mają nazwisko kandydata, oznaczenie miejsca jego urodzenia, szczegóły biegu nauk i dzień egzaminu, tudzież ocenienie ostateczne (§. 47).

Świadectwo drugiego egzaminu rządowego nie zawiera klasyfikacji wyników egzaminu z wyjątkiem stopnia z odznaczeniem z odnośnych przedmiotów; kandydat jednak może żądać odpisu dokumentu egzaminacyjnego.

Świadectwa
egzaminu.

Świadectwa podpisane być mają przez przewodniczącego i wszystkich egzaminatorów, tudzież komisarza rządowego, jeżeli był obecny i opatrzone pieczęcią komisji egzaminacyjnej.

Świadectwa egzaminów wydają się w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej.

§. 50.

Egzamin ponowny.

Jeżeli kandydat odrzucony będzie na drugim egzaminie rządowym tylko z jednego przedmiotu, może ponowić egzamin z tego przedmiotu po upływie dwóch miesięcy.

Jeżeli kandydat otrzyma w takim razie ponownie stopień „niedostatecznie“, może być jeszcze raz przypuszczony do egzaminu z tego przedmiotu po dalszych czterech miesiącach.

Jeżeli i tego ponownego egzaminu nie złoży z dobrym skutkiem, można go przypuścić tylko do ponowienia całego egzaminu.

Toż samo stać się ma wtedy, gdy kandydat odrzucony z kilku przedmiotów, zostanie na ponownym egzaminie odrzucony choćby tylko z jednego przedmiotu.

Każdy egzamin ponowny odbywać się ma w ciągłej obecności przewodniczącego odnośnej komisji egzaminacyjnej lub jego zastępcy.

§. 51.

Obejście przepisów egzaminacyjnych.

Gdyby kto wyłudził przypuszczenie do egzaminu rządowego, mianowicie zaś, gdyby kandydat odrzucony wyłudził przypuszczenie do ponowienia egzaminu przed wyznaczonym czasem lub przed inną zamiast przed właściwą komisją (§. 29) lub w jakikolwiek inny sposób obszedł zarządzenia niniejsze, nietylko egzamin, choćby z dobrym skutkiem złożony jest nieważny, lecz nadto kandydat, pominąwszy inne skutki zagrażające mu na zasadzie ustaw karnych powszechnych, wykluczony być może na pewien czas lub na zawsze ze wszystkich szkół głównych technicznych.

§. 52.

Taksy za egzamin.

Każdy kandydat egzaminu opłacić ma przed złożeniem egzaminu takse, którą ustanawia się w kwocie 40 K za każdy egzamin zawodowy.

Do zapłacenia całej taksy obowiązani są nawet i ci uczniowie, którzy na podstawie przełożonych świadectw ogólnych są po części uwolnieni od złożenia egzaminu rządowego.

§. 53.

Taksę za egzamin jakoteż należytość stęplową przypadającą od świadectwa z egzaminu rządowego płaci się u przewodniczącego komisji egzaminacyj-

nej przy podawaniu prośby o przypuszczenie do egzaminu za potwierdzeniem odbioru.

Taksy od egzaminu, zapłacone przez tych kandydatów, którzy nie stanęli do egzaminu, przepadają na rzecz komisji egzaminacyjnej. Podobnie przepada zapłacona taksa za egzamin i utracą się prawo do uwolnienia od niej za egzamin rządowy później złożyć się mający, jeżeli kandydaci, którzy nie stanęli do poprzedniego egzaminu, uwiadomili wprawdzie o tem, że nie staną, lecz tego nie usprawiedliwili w sposób niewątpliwy.

§. 54.

Każdy kandydat drugiego egzaminu rządowego, który był uwolniony w ostatnim półroczu swoich nauk od opłaty całego lub połowy czesnego, jest także uwolniony od opłacenia całej lub połowy taksy za ten egzamin rządowy, jeżeli składa go w jednym z dwóch następnych półroczy. Jeżeli składa go później, jest bezwarunkowo obowiązany do zapłacenia taksy.

§. 55.

Uwolnienia od taksy z jakiegokolwiek tytułu wynikające nie odnoszą się do egzaminów ponownych.

§. 56.

Taksy dzielą się pomiędzy egzaminatorów w równych częściach; przewodniczący i ten profesor, pod którego nadzorem odbywa się egzamin praktyczny, mają otrzymać po dwie części.

III. Egzamina szczególne.

§. 57.

Do udowodnienia postępu w poszczególnych przedmiotach wykładanych w szkole głównej technicznej odbywać się w niej będą egzamina szczególne, którym uczniowie dotyczącej szkoły głównej mogą poddawać się podług wyboru, o ile według postanowień Porządku egzaminów rządowych nie są do tego obowiązani.

Egzamina te, których wynik potwierdza się świadectwami postępu, odbywają się publicznie i przewodniczącym (dziekanom) poszczególnych szkół zawodowych lub ich zastępcom (prodziekanom) służy prawo znajdowania się na egzaminach szczególnych uczniów należących do odnośnej szkoły zawodowej, na uzasadnione zaś żądanie egzaminatora lub egzaminowanego są obowiązani znajdować się na tych egzaminach.

§. 58.

Egzamina te odbywają się z reguły z końcem wykładów. Wyjątkowo można egzamina te zdawać

później w ciągu najbliższych dwóch półroczy w terminie, który wyznacza grono profesorów po uzyskaniu zezwolenia rektora za opłatą taksy w kwocie 10 K. Gdyby nie dotrzymano wyznaczonego terminu, taksa przepada.

Pozwolenie do złożenia później egzaminów z przedmiotów, na które uczęszczano dawniej niż przed dwoma półroczami, może udzielić tylko grono profesorów.

W tych samych odstępach czasu i pod tymi samymi warunkami można raz jeden ponowić egzamin złożony z niedostatecznym lub dostatecznym skutkiem.

§. 59.

Ze wszystkich przedmiotów, które nie są wyłącznie ćwiczeniami, odbyć należy, dla ocenienia postępu w nauce, egzamin ustny i złożenie go potwierdzić wyraźnie w świadectwach egzaminacyjnych.

Na decyzję co do stopnia postępu wpływa wiedza ucznia udowodniona nie tylko egzaminami ustnymi lub piśmiennymi lecz także pracami wykonanymi w salach konstrukcyjnych i pracowniach chemicznych jakoteż pracami domowymi uwierzytelnionymi.

Wynik wyraża się w świadectwach stopniami „celująco“, „bardzo dobrze“, „dobrze“, „dostatecznie“ i „niedostatecznie“.

§. 60.

Kandydaci, którzy na egzaminie rządowym zostali odrzuceni, nie mogą być dopuszczeni do złożenia egzaminów szczególnych z tych przedmiotów, z których egzamin rządowy zdali ze skutkiem niedostatecznym.

Z przedmiotów drugiego egzaminu każdej szkoły zawodowej nie może nikt zdawać egzaminów szczególnych i otrzymać świadectw egzaminacyjnych, dopóki nie zda pierwszego egzaminu rządowego lub egzaminów szczególnych ze wszystkich przedmiotów tego egzaminu ze skutkiem przynajmniej dostatecznym.

Jeżeli w planie nauk przedmioty drugiego egzaminu rządowego umieszczone są w pierwszym lub w drugim roku, egzamina szczególne z tych przedmiotów można zdawać nawet przed pierwszym egzaminem rządowym. Jednakże świadectwa egzaminacyjne z tych przedmiotów wydają się dopiero

wtedy, gdy będzie udowodnione, że pierwszy egzamin rządowy złożono pomyślnie.

Do egzaminów szczególnych końcowych z głównych przedmiotów każdej szkoły zawodowej, mianowicie:

- a) w szkole inżynierów budownictwa: z budownictwa wodnego, drogowego, z budownictwa kolei żelaznych, tuneli, mostów;
- b) w szkole budownictwa cywilnego: z budownictwa cywilnego, architektury, budownictwa użytkowego;
- c) w szkole budownictwa machin: z nauki o maszynach i z budownictwa machin;
- d) w szkole chemiczno-technicznej: z technologii chemicznej i chemii analitycznej,

można być przypuszczonym tylko w takim razie, jeżeli będzie udowodnione, że uczęszczano na te wszystkie przedmioty, na które według planu nauk odnośnej szkoły zawodowej trzeba uczęszczać jednocześnie z odnośnym przedmiotem głównym lub pierwszej niż na ten przedmiot.

Świadectwa szczególne wolno wydawać tylko z całego zakresu przedmiotu półrocznego lub rocznego w planie nauk przepisano i tylko w języku wykładowym odnośnej szkoły głównej. Świadectwa te podpisać ma prócz egzaminatora także dziekan szkoły zawodowej ucznia egzaminowanego i rektor i takowe powinny być opatrzone pieczęcią szkoły głównej.

IV. Postanowienia wykonawcze.

§. 61.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w wykonanie od początku roku szkolnego 1900/1901.

Od tego terminu tracą moc swoją postanowienia rozporządzenia ministeryalnego z dnia 12. lipca 1878, Dz. u. p. Nr. 94, tyżącego się urzędzenia egzaminów i świadectw w szkołach głównych technicznych, wydanego na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 11. lipca 1878, jakoteż wszelkie późniejsze rozporządzenia ministeryalne, tyżące się Porządku egzaminów a z rozporządzeniem niniejszem w sprzeczności będące.

Minister oświaty wyda na wniosek gron profesorów poszczególnych szkół głównych postanowienia przejściowe ich stosunkom odpowiednie w taki sposób, żeby rozporządzenie niniejsze w całej osnowie weszło w zastosowanie od początku roku szkolnego 1905/1906.

Hartel r. w.